

ingår i en elektrisk strömkrets, är homogen och jämntjock, *så avtar dess spänning kontinuerligt*, så länge strömkretsen är sluten». Den här kursiverade delen är avsedd att betyda något annat än vad den språkligt sett betyder. — Vid framställning av läran om induktionsströmmar finner jag det för min del lämpligast att utgå ifrån att en ändring av det magnetiska kraftflödet genom en av en sluten ledning begränsad yta i ledningen alltid inducerar en elektrisk ström (där EMK är prop. mot ändringshastigheten). *Ett* sätt att åstadkomma denna ändring är att förflytta en rörlig strömdel, så att flödet genom ledningen ökas eller minskas. Härmed fås som specialfall förf's utgångspunkt (sid. 92); specialfallet praktiskt sett viktigt, därför att det förklarar uppfattningen av dynamosmaskiners och motorers verkningssätt. Fördelen med här skisserade behandlingsmetod visar sig bäst vid förklaringen av självinduktion i en enkel ledning (sid. 95). Intet tal om att kraftlinjerna »vandra in» mot eller ut ifrån ledaren kan förmå ledaren att *skära* sina egna kraftlinjer; däremot inses omedelbart, att det kraftflöde, som strömmen själv sänder genom sin slutna ledning, varierar med strömstyrkan. Sid. 142 (försök att påvisa luftelektricitet) säges: »Elektrometern gör ett utslag, angivande spänningsskillnaden mellan luftlagret på lågans och elektrometers höjd». Vore rätt obekvämt att nödgas ha elektrometern uppställd på marken; det räcker, om instrumentet är försett med lämpligt anordnad jordledning.

Boken avslutas med en kort historik, vars intresse för eleverna förhöjes genom avbildningar av historiska personligheter och tilldragelser. En bättre bild av Svante Arrhenius hade varit önskvärd. Om honom säges, att han »bl. a. härlett teorin för luftelektriciteten och därmed besläktade fenomen ss. åska och norrsken». Detta är för mycket sagt; nya teorier om dessa ämnen se fortfarande allt emellanåt dagens ljus.

Recensionen hänför sig närmast till läroboken för realgymnasiet; den för latinlinjen avsedda boken utgör i huvudsak därav en något förkortad upplaga. Z. S.

H. Yngve Larson. Lärobok i geometri, motsvarande Euklides' första, tredje och fjärde böcker. (Uppsala och Sthlm, Almqvist & Wiksell; 100 sid., 3: 75.)

Satsernas ordning är en annan än hos Euklides; bevisen, där de utförts, i huvudsak de euklideiska. Förf. strävar efter enkla och naturliga konstruktioner; på sina ställen får konstruktionen ersätta bevis — eller axiom. Exempel: efter att i sats

18 ha visat, hur man genom en given punkt kan draga en rät linje, parallell med en given rät linje, ger han som *koroll.*: »Om två parallella räta linjer skäras av en tredje, så äro alternatvinklarna lika stora». Något parallellaxiom eller parallellpostulat existerar ej för förf. Omvänt kan det ock inträffa, att bevisen äro för omständliga, såsom då det i sats 10 (= Eukl. I: 16) bevisas utförligt, att en triangels yttervinkel är större än var och en för sig av de motstående innervinklarna. — Beviset för sats 15 (= Eukl. I: 24) gäller endast för den form, fig. i texten har. Jämf. Mårten Strömers upplaga av Euklides. — Av 4:de kongruensfallet behandlas endast det geometriskt viktigaste specialfallet, att de givna vinklarna äro räta. Detta kan gott försvaras, men metoden är den som bäst lämpar sig för bevis av det allmänna fallet; det speciella kan bevisas vida enklare. — På sid. 45 i en parentes en egendomlig lapsus: »Cirklarna sägas tangera varandra — — — innantill, om den ena cirkeln faller helt och hållet inom den andra (den senare cirkeln faller naturligtvis då helt och hållet utanför den förra)»!

E. S.

Kortare meddelanden.

Sjätte allmänna utbildningskursen, som på Kungl. Skolöverstyrelsens uppdrag anordnas av Centralförbundet för nykterhetsundervisning, är nu bestämd att hållas å folkhögskolan i Önnestad (vid Kristianstad) under tiden 12—28 juli 1926. Föreläsare bliva fl. dr Thorild Dahlgren, skriftställare E. H. Törnberg, professor M. Pfannenstill, professor Einar Sjövall, förste aktuartern Hans Gahn, kanslirådet G. H. von Koch, byråchefen E. Wijkmark, professor E. Sommarin, överdirektören E. J:son Thulin och lektor Oscar Olsson.

Tillträde till kursen jämte statsstipendium å 125 kronor kommer att lämnas åt 50 deltagare. Ansökningsrätt till dessa platser och stipendier äga studie- och ungdomsledare samt andra funktionärer inom olika organisationer, samsfund och institutioner ävensom präster och predikanter m. fl. Vid ansökan skall fogas uppgift om ålder, yrke, befattningar och förtroendeuppdrag eventuellt tidigare beviljade kurser, deltagande i olika organisationers arbete etc. Ansökan skall före utgången av februari vara insänd till Centralförbundet för nykterhetsundervisning, Tunnelgatan 19, Stockholm.